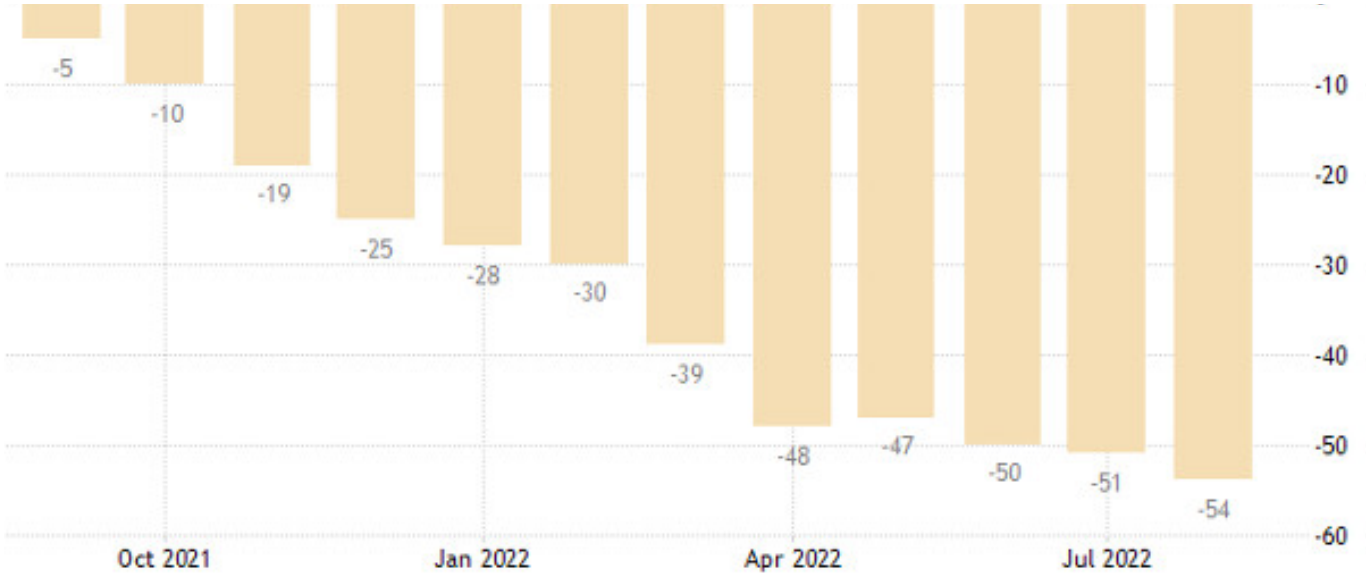

Burgers en bedrijven in nood, maar EZ is alleen druk met het klimaat

Posted on 10 september 2022 by Eduard Bomhoff

Minus 54% voor het consumentenvertrouwen in augustus – de laagste waarde ooit. Nog lager dan de -37% in Duitsland (de hele zomer bijna gratis openbaar vervoer), -11% in België (steun voor een miljoen huishoudens), -44% in Engeland (plannen voor een maximum voor de energierekening), -18% in Frankrijk (veel eigen atoomenergie).

Nederland is al in recessie

Al die landen lijden onder dezelfde extreme prijzen voor aardgas en electriciteit, dus als Nederland de meest sombere score laat zien, moet dat een Nederlandse oorzaak hebben. Misschien omdat Nederland het enige land is met een stikstofminister – het is moeilijk voor te stellen hoe het Centraal Bureau voor de Statistiek, dat iedere maand de enquête uitvoert, nog één boer kan vinden die zich optimistisch uitlaat over de economie. Misschien ook omdat Nederland een minister van Financiën heeft die absolute voorrang geeft aan de doelen voor CO2 en stikstof boven hulp aan bedrijven en burgers.

Met dit cijfer voor het consumentenvertrouwen denk ik dat Nederland al in recessie is. Het Centraal Planbureau (CPB) zei deze dinsdag diplomatiek: 'Het valt zeker niet uit te sluiten dat er zich enkele kwartalen van negatieve groei zulen voordoen.' De omzet van de winkels in de EU daalt al twee maanden, en de researchers van 'Alpine Macro' schrijven deze week vooral daarom: 'A consumer-led recession seems inevitable.' En dan zeker in Nederland met de meest sombere consumenten en een knik in de jaarcijfers van het CPB voor de economische groei nu en in 2023 die zó abrupt is dat kennelijk – maar nog niet openbaar toegegeven – twee of drie kwartalen komen met economische krimp.

'Het water staat ons aan de lippen'

De staatsschuld van Nederland als percentage van de economie is de helft van het gemiddelde voor de eurozone. Het is dus niet dat minister Kaag niets kan beloven omdat ze scherp op de omvang van de schuld moet letten, het is dat minister Kaag bijna niets wil doen om mensen te helpen tegen de dure energie.

Wat hier niet deugt kwam scherp naar voren in een uitspraak van minister Micky Adriaansens van Economische Zaken en Klimaat: 'Het water staat ons aan de lippen. Daar is helemaal geen discussie meer over.' Dat lijkt mooi: een minister van Economiscbe Zaken die bekommerd is om de tuinders, de bloemtelers, de glasfabrieken, de kunstmest-sector en alle andere bedrijven die hard zijn getroffen door de dure energie. Maar nee, de minister bedoelde heel iets anders, namelijk de stijging van de temperatuur door de emissie van CO2.

Grimmige taal

En de taal in de Kamercommissie was grimmig: Kamerlid Van Raan wilde dat de minister actief werknemers gaat benaderen die nu nog werken onder wat hij charmant een 'CEO-struisvogel' noemt om hen aan te moedigen zich alvast om te scholen. En de minister zei dreigend: 'We gaan de kaders [voor CO2 reductie per sector] niet samen met de bedrijven vaststellen. Wij stellen de kaders vast, en niet samen met de bedrijven. Vervolgens gaan zij kijken of ze daarin met ons tot afspraken kunnen komen.'

Er is hier in *Wynia's Week* terecht kritiek geuit op oud-minister Jorritsma die politieke verantwoordelijkheid vrolijk combineert met lobbywerk. Maar dit is wel het

andere uiterste, een minister die zo zeker is van de expertise van haar ambtenaren dat zij per sector eenzijdig normen gaat vaststellen voor de CO2-reductie. Straks moet Johan Remkes al weer uit de kast komen om aan tafel te zitten met de slachtoffers.

Nederland produceert zuiniger en verantwoordelijker

Als de minister van Economische Zaken zich nu eens zou inspannen voor hulp aan noodlijdende bedrijven bij de onmogelijke energie-prijzen. Dan zijn er nog steeds vijf andere bewindspersonen voor het klimaat en de stikstof. Die zouden eerst moeten proberen om respect terug te winnen door eerlijker te worden, over kernenergie (kan op termijn van een paar jaar), de 1,5 graad Celsius-norm voor het jaar 2100 (onrealistisch), en de kosten (ook voor vogels en milieu) van windmolens op zee.

En als die vijf bewindspersonen dan stoppen met onwaarheden, en als wij volgend jaar weer beter kunnen inschatten hoe de energieprijzen zich gaan ontwikkelen, is er nog tijd genoeg om hard te werken aan een consensus over de toekomst van de industrie, maar die komt er nooit wanneer al die ministers niet willen profiteren van de deskundigheid in de sector en nog steeds niet ingaan op het argument dat vlees, kunstmest en glas ergens vandaan moeten komen en dat Nederland meer expertise heeft in zuinig en verantwoordelijk produceren dan arme landen met minder regels, slechter onderwijs en meer corruptie.

Wees even royaal als bij de watersnood van 1953

Minister Kaag heeft de morele plicht om te helpen, Nederland heeft geld en krediet genoeg om daarvoor royaal te betalen en we mogen toch niet toelaten dat mensen strak moeten kiezen tussen een warm huis of een warme maaltijd.

Een regering heeft als eerste plicht om waar mogelijk risico's op te vangen waartegen we ons niet kunnen verzekeren. Daarom was de overheid royaal bij de watersnood van 1953 en om dezelfde reden moet de overheid ook royaal zijn bij de energiecrisis van 2022 die niemand zag aankomen en waar niemand tegen kon verzekeren.

‘Iets hogere temperaturen gingen samen met meer welvaart en welzijn’

Ik eindig met een hoopgevend bericht van zes wetenschappers aan universiteiten in Italië en Spanje. Toen Jozef en Maria naar Bethlehem trokken was het rond de Middellandse Zee twee graden warmer dan nu. Grafieken laten zien dat de temperatuur weer begon te dalen na de ondergang van het Romeinse Rijk tot aan de extreme koude van de 17e eeuw. Daarna gaat de temperatuur rond de Middellandse Zee weer omhoog, maar is nu nog steeds veel lager dan in de tijd van keizer Augustus.

Zowel de mens als de natuur kunnen dus overleven bij hoger-dan-gemiddelde temperaturen en de auteurs speculeren zelfs dat in de Griekse en Romeinse historie iets hogere temperaturen samen gingen met meer welvaart en welzijn.

Hoe dat ook zij, deze nieuwe cijfers zijn een aansporing om dramatische beelden als ‘het water staat tot aan de lippen’ niet lukraak te gebruiken, maar in te zetten waar de nood echt hoog is, en dat is in deze herfst van 2022 bij bedrijven en burgers die de hoge prijzen niet konden voorspellen en nu recht hebben op alle nodige steun totdat gas en elektriciteit weer ‘normaal’ zijn geprijsd.

Wynia’s Week *verzorgt* ***104 keer per jaar*** *scherpe, broodnodige berichtgeving. Doet u mee? Hartelijk dank!*